

בכמה רבעים שכיוון שפרסמו דבריהם לא חשו לתקן דבריהם או להזתקדך ואפלו בדברים שפרסמו רק בישוביהם. והן חן לכבודו שעוט בסוגיא זו רב בה הסתום על המפורש.

יהודה הרצל הנכו

רב אורי

ערוך והאחרונים אינה כן ושהינו כותב להלכה אם לא שיסכימו לו חבירו. וכתבת ה' מיד כיון שכבודו עומד לפרסם מאמר בנדוּן בקובץ „חומרין“, שהוא נתן להציג, אף שהיתה רוצה לעין בפסק הראי"ד לעורבי וספריו אחרים שאינם בידי, כי אני חשש לדברים כיון שייצאו בדף לא יוחזו, כמו שראיתי

סימן כג

צורת הפתח מעל גדר תיל

אין לומר שחור גם ממה שכותב בענין אילנות כי אין הכרח לומר כן, ואם לא תאמר וכי אין לך עירוב כשר בכל עיר ועיר שאינו עbor מעל גבי עצים. ועוד שבעיקר לשון המהרי"ל אינו משמע בשות' הר צבי, כי כתוב שם החזר היה כולה לכרטם והקיפווה בצורת הפתח מג' צדדים והיה שם למטה מצורת הפתח עץ א' מחובר לרוחב הפתח שהיה גנים קשורים בו וכוי עכ"ל מהרי"ל ומשמע שהעץ קדם לצורת הפתח שלנו כתוב שהיא שם עץ אחד ושתי גנים קשורים בו.

ובספרתו אין איש הלכות ערובין סימן ו' אות יט אסר צורת הפתח שכולה סתום על ידי מהצלה ואין שם פתח ד' על י' טפחים בין למעלת בין למטה, אבל נראה שאינו נכון לכך, שלא אסר אלא במחצלה שהיא מחייבת אלא שחרר בה שעור מהצלה וכן כל שני וודרב בפותחות מג' טפחים שдинם בלבד שפיר ממוצע חיל צורת הפתח, מה שאין כלווד שפיר ממוצע חיל צורת הפתח, והוא שמי' נ' חוטי תיל האלה שאינם קרוביים ג' טפחים זה זה אינם מ затרים וגינם ממעטים. וחזרנו לדין מהרי"ל, ובשות' דובב מישרים חלק א' סימן ג' דיביך מהותסות שלא כמהרי"ל והוא מחולקת אחרים ונמנגה להקל.

עוד היה מעשה לפני ה' שנים בגדרות תיל בישוב אחד שבו מהייצות ערב ללא שתי, והוא חוטי תיל אחרים פרוטים באלבטון באופן שלעומד בקצת נראה כשיין הפוכה של ג' גדרות מחוברות בראשן, והחותמים בכל גדר היו רחוקים אחד מן השני יותר

וכיוון שכבודו עוסק במחיצות בתנאי צבא הראשונים מה שנשאלתי מהרבנות הצבאית בחודש שעבר בענין גדרות התיל שאין מחייבת לא שתי ולא ערבית וכמו שכבודו מצא בבדיקה *, שבקשׁו לתקן על ידי משיכת חוט צורת הפתח מעל גבו, ודעת מהרי"ל בליקוטים היא שעד הקבוע למטה מצורת הפתח לרוחב חיל צורת הפתח אינו פסול דהוי סתימה טפי, אלא ששאלו לדעת ש"ת הר צבי חלק ב' סימן כי' שכותב שהתייר הוא רק כשקדמה צורת הפתח לסתימה אבל לא כשקדמה הסתימה לצורת הפתח ולפי זה בנדוּן גדרות התיל צריך לפרטן תחילת ולבנות צורת הפתח ואחר כך להחזיר את התיל, והשאלה הייתה האם צריך לפרט את כל התיל או האם מועיל לפירוץ רק לאורך ד' טפחים שהוא שעור פתח. לע"ד בודאי אינם צריכים לפרטן את כל אורד התיל, וראה מש'ת הר צבי שם סימן י"ח אותן פסולים ושם בודאי האילנות קדמו לצורת הפתח שמי' שמודרך באילנות הנטוועים תחת צורת הפתח פסול במה שצורת הפתח הייתה סתוםה בחלוקת מעיקרה. ואף על פי שם באות ד' הביא דעת מהרי"ל ולא הזכיר התנאי שכותב אחר כך שתקדם צורת הפתח לסתימה ואם כן בסימן כ' חור בו מות,

* (הגיה) כיון שהחותמים מרוחקים יוחד מג' טפחים זה מותה. ואף על פי שאין הגדי יכול להזדקן שם מרוב תסבוכת החותמים מכל מקום לא פלוג, ולא כמו שרשם בטוררת אותה בשם דברים בעל מה מגודל אחד, ועיין בספר גליוני הש"ס במסכת ערובין דף ט"ג.

לי שאינם מ策טראפים אף כשהוא ג' טפחים בין אחד לשני עכ"ל ולא כתובطعم לדבר ואני יודע מניון לו, ושוכ ראייתי בספר חזון איש סימן י"ג אות ד' שכחוב שמצטראפים.

היהודים הרצל הנקיין

רב אורי

מג' טפחים, אבל החותמים שהיו באלבוסון היו מכוננים כגדוד החללים שבגדר במאצע. כיוון שהחותמים הללו רתוקים יותר מג' טפחים מהחותמים במאצע אינם מצטראפים ואין כאן מחלוקת, אבל אילו היו ב' גדרות עומדות זו פחות מג' טפחים נחשב הכל לגדר אחת וחוטי האחת משלימים לשניה. ולא הוצררתי לכטוב דבר זה אלא מפני שרוב מובהק אחד כתוב

סימן כד

מחיצת ערב בלא שניי ומחנה צבאי

אינו, שלפי זה לא יציר הדין של ערב בלא שניי כי כל חוטי ערב צרייכים עמודים להתחוקם ולכנן כתוב בחזון איש סימן י"ג אות ד' שאין לעשות מזה שום סנייף להקל. ובאמת דברי המשbezות והב תמהווים וגם אין מקום לצייר שציר כבודו, שהלא במשנה במסכת ערובין דף ט"ז עמוד א' בדבר המתחיל מקיפין שלשה חבלים וזה לעמלה מזה פרש"י על גבי יתרות סכיב, ומכואר יותר במתוספתא פרק ב' הלכה ב' אם רצה מביא יתידות שהן גבותות עשרה טפחים ומשקען בארץ ומביא שלשה חבלים שעבעין יתר על טפח או ארבעה אף על פי שלא היה עבעין יתר על טפח ומקיפה להן מבחוץ וכו' עכ"ל, והוא הנקראת מחיצת ערב בסוגיא שם שאינה מועילה יותר מבית סattiים הפק מדברי כבודו. ובשער הציון בסימן ש"ס סעיף קטן ב' המשmitt בכוננה את דברי המשbezות והב בעניין מהיצת ערב, שכן במשנה ברורה סימן שס"ב סעיף קטן ל"א פרש מהיצת ערב כגון של חבלים המתוחים על יתרות התקומות בארץ עכ"ל. ואולי היה לפרי מגדים ציר אחר בפרש לט"ש.

ולע"ד לא נשאר אלא לשון הרמב"ם בהלכות שבת פרק ט"ז הלכה י"ח שמחיצת שניי או ערב היא מחיצה גמורה ולא הוכיר היחיד או רבים, ועיין בעורך השלחן סימן ש"ס אות ו' שפרש דבריו בטוב טעם שלא כהבנת הכסף משנה והאחרונים וכן פרש בספר בני ציון חלק ו' סימן שס"ב אות י' וסימן ש"כ אות א'. ומוכחה שדעת הרמב"ם כן מהמאירי

ביה, כי תשרי תשלי"ח
לרב אהרן

מאד התרשםתי מתשובתו ומהירהה והזהירה שכולה רוויה דאגה להלכה וערבות לישראל ואני מה עננה אבתראית. חכתי לכתחוב לו עד שיכולתי לשלהח העתק מכתב שכתבתי לפני שנה לר' (אחד) שליט"א [סימן כא] אשר חילתו וטפו נוגעים לעניינו. שוכ ראייתי בהקדמה לספרו דיני צבא שאותו רב יעץ לכבודו בענייני ערובין, וערביך ערבה צריך.

בעניין צורת הפתח שאינה מועילה בבקעה, כתבתי במכותב הנזכר ולפנוי במכותב אחר [סימן יז]
טעם שהשלחן עירוך התעלם מהדעה הראשונה בתוספות וברא"ש ושאין רשות לפ██וק נגד דעה ב', שהוא העיקר מאחר שדעת רוב הראשונים לאסור בצווף דעת הרמב"ם וסייעתו. אך אולי יש מקום להמה שהסביר כבודו לסמוק בשעת דחק גדול על מיעוט הראשונים בדרך של שתיקה ואיד-אמירת התנאי של חצר ושמוטב שהיה שוגני ושיאכלו בשור תמותות שחוטות וכו'. ובעיקר העניין נראה שאין המכשול כי רוב המהנות הם קבועים ולכן אין להם דין בקעה.

אבל מה שכותב כבודו לסמוק בעניין מחיצת ערב בלא שניי על הצעת המשbezות והב בטימן שס"ג סעיף קטן א' שככל שיש עמודים בודדים של שתי נספ' על חוטי הערב נקראת מחיצה מועלה, זה